

Анонимизиран текст

Превод

C-397/23 – 1

Дело C-397/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

29 юни 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Sozialgericht Detmold (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 юни 2023 г.

Жалбоподател:

FL

Ответник:

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld

Sozialgericht Detmold

[...]

Определение

по дело със страни

FL, [...] Билефелд

жалбоподател

[...]

срещу

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld [...]

ОТВЕТНИК

Stadt Bielefeld Amt für soziale Leistungen -Sozialamt- (град Билефелд, Служба за социални услуги — социална служба -) [...]

ВСТЪПИЛА СТРАНА

на 22 юни 2023 г. [...] тридесет и пети състав на Sozialgericht Detmold (Съд по социалноосигурителни спорове Детмолд, Германия) определи:

I. Спира производството.

II. На основание член 267, първа и втора алинея от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС) отправя до Съда на Европейския съюз (СЕС) следния преюдициален въпрос:

Трябва ли правото на Съюза да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която следва да се издаде разрешение за пребиваване на родител чужденец само с оглед на родителските права върху непълнолетно дете без сключен брак, родено в страната, когато обичайното местопребиваване на детето е в страната, което означава, че гражданин на държава — членка на Съюза няма право да му бъде издадено такова разрешение за пребиваване с оглед упражняването на родителските права върху непълнолетен гражданин на Съюза с гражданство на друга държава членка, различна от Германия?

Мотиви:

[...]

A. Предмет на спора и факти в главното производство

I. Предмет на спора в главното производство

Страните спорят дали съгласно Zweites Buch Sozialgesetzbuch (книга II от Социалния кодекс, наричана по-нататък „SGB II“), съответно съгласно Zwölftes Buch Sozialgesetzbuch (книга XII от Социалния кодекс, наричана по-нататък „SGB XII“) жалбоподателят има право на социални помощи за периода от 30 май 2020 г. до 28 февруари 2021 г. Съгласно националните разпоредби на член 7, параграф 1, второ изречение, точка 2, буква b) от SGB II и член 23, параграф 3, първо изречение, точка 2 от SGB XII в приложимата редакция, за да има право на социални помощи, е необходимо жалбоподателят да има право на пребиваване, което не се основава само на обстоятелството, че търси работа.

II. Факти в главното производство

Роденият на 21 май 1979 г. жалбоподател е полски гражданин. На 30 май 2020 г. влиза на територията на Федерална република Германия от Нидерландия заедно с небрачната си партньорка [...]. По-рано, на 30 август 2015 г., партньорката му влиза в Германия от Полша и само за кратко посещава приятелка в Нидерландия, тъй като е имала спор със съпруга си, починал на 25 март 2020 г. [Партньорката на жалбоподателя] също е полска гражданка. На 27 ноември 2020 г. в Билефелд е роден извънбрачният им син [...]. Той също е полски гражданин.

Жалбоподателят, както и [партньорката му и синът им] подават молба до ответника за получаване на помощите, предвидени в SGB II. С решения от 3 декември 2020 г. и от 21 декември 2020 г. ответникът отпуска помощи на [партньорката] съгласно SGB II считано от влизането ѝ на 30 май 2020 г. нататък. Ответникът отпуска помощи на [сина] считано от раждането му на 27 ноември 2020 г. [...] С решение от 21 април 2021 г. ответникът отхвърля искането на жалбоподателя [...] за разглеждания период от 30 май 2020 г. до 28 февруари 2021 г. Като мотиви ответникът изтъква, че жалбоподателят няма право на помощи съгласно SGB II, тъй като има право на пребиваване само с оглед търсенето на работа. Друго право на пребиваване, различно от това за търсене на работа, от което да произтича право на помощи съгласно SGB II, не е налице. [...] [допълнителни разяснения, вж. следващия абзац]

Жалбоподателят подава административна жалба срещу решението за отхвърляне в срок. С решение от 19 юли 2021 г. ответникът отхвърля жалбата като неоснователна. Като мотиви ответникът отново изтъква, че от член 28, параграф 1, първо изречение, точка 3 от Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Закон за пребиваването, заетостта и интеграцията на чужденците на територията на Федерална република Германия, наричан по-нататък „AufenthG“) не произтича право на пребиваване. [Партньорката] му се намира вече повече от пет години във Федерална република Германия и има право на постоянно пребиваване. На 30 май 2020 г. жалбоподателят влиза за първи път във Федерална република Германия. [...] [Съгласно националното законодателство жалбоподателят няма право на пребиваване като член на семейството или близък на партньорката си.] Освен това право на пребиваване не произтича и от член 11, параграф 14, първо изречение от Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (Закон за свободното движение на гражданите на Съюза, наричан по-нататък „FreizügG/EU“) (чиято посочена разпоредба препраща към Aufenthaltsgesetz) във връзка с член 28, параграф 1, първо изречение, точка 3 от AufenthG, защото правото се отнася само до непълнолетни германски граждани, а синът на жалбоподателя има само полско гражданство. Правото на пребиваване не произтича и от решение C-181/19 на Съда на Европейския съюз и от Регламент (ЕС) № 492/2011, защото синът му не е в училищна възраст. Член 28 от AufenthG не следва да се тълкува с оглед на правото на Съюза, а именно на член 4 от Регламент (ЕО) № 883/2004 в смисъл, че нежененият баща на гражданин на Съюза в неученическа възраст трябва да

притежава разрешение за пребиваване. Правото на свободно движение и на пребиваване на партньорката фактически не изключва възможността бащата, който няма брак, да получава социални помощи съгласно SGB II.

На 12 август 2021 г. жалбоподателят подава жалба срещу това решение.

В производството жалбоподателят изтъква по същество, че правото на пребиваване произтича от член 28, параграф 1, първо изречение, точка 3 от AufenthaltG във връзка с член 6 от Grundgesetz (Основен закон, наричан по-нататък „GG“) и член 8 от Европейската конвенция за правата на човека (наричана по-нататък „ЕКПЧ“). Ограничаването на правото на събиране на семейството с оглед на родителските права върху „германци“ противоречи на правото на Съюза и представлява неоправдано увреждане и ограничаване на правото на свободно движение. Правото на равно третиране произтича от член 11, параграф 14, първо изречение от FreizügG/EU във връзка с член 28, параграф 1, първо изречение, точка 3 от AufenthaltG във връзка с член 6 от GG и член 8 от ЕКПЧ.

В производството ответникът и встъпилата страна твърдят, че правото на пребиваване не може да произтича от посочената разпоредба на член 28, параграф 1, първо изречение, точка 3 от AufenthaltG, тъй като от текста на разпоредбата е видно, че законът се прилага само спрямо „германци“, а не спрямо „граждани на Съюза“. Разграничението между „германци“ и „чужденци“ е присъщо за националното законодателство в областта на имиграцията и правото на пребиваване. Съответната разпоредба не нарушава правото на Съюза. Отправеният въпрос дали непредоставянето на разрешение за пребиваване на гражданин на Съюза, носител на родителски права върху непълнолетно дете, което е гражданин на държава членка, има право на свободно движение и живее на територията на Федерална република Германия, представлява дискриминация, е спорен в практиката на висшите съдилища. Въз основа на неединната практика на висшите съдилища и поради липсата на тълкувателно съдебно решение не съществува възможност да се измени досегашното решение и да се потвърди частично.

III. Национална правна уредба

Релевантните разпоредби на националното право гласят:

Член 28 от AufenthaltG в редакцията му към 27 юли 2015 г. (BGBl. I, стр. 1386)

(1) ¹Разрешение за пребиваване се издава на:

1. съпруга/съпругата на германски гражданин,
2. на децата на германски гражданин, които не са навършили пълнолетие и не са сключили брак,

3. на родителя на германски гражданин, който не е навършил пълнолетие и не е сключил брак, за целите на упражняването на родителските права,

при условие че съответният германски гражданин има обичайно местопребиваване на федералната територия. [...]

[...]

[...] [подробни правила]

Член 11 от FreizügG/EU в редакцията му към 24 ноември 2020 г. (BGBl. I, стр. 2416); изменен с член 1 от закона от 12 ноември 2020 г.

[...]

(14) ¹Aufenthaltsgesetz се прилага и когато предоставя по-благоприятно правно положение от този закон. [...]

Член 7 от SGB II в редакцията му към 30 ноември 2019 г. (BGBl. I, стр. 1948), в сила до 31 декември 2020 г.

(1) ¹Предвидените в тази книга помощи се предоставят на лицата, които:

1. са навършили 15 години, но все още не са достигнали максималната възраст по член 7а,
2. са работоспособни,
3. се нуждаят от помощ и
4. имат обичайно местожителство на територията на Федерална република Германия (работоспособни правоимащи лица).

²Такива помощи не получават:

1. чужденците, които не са заети или самостоятелно заети лица във Федерална република Германия и нямат право на свободно движение съгласно член 2, параграф 3 от Freizügigkeitsgesetz/EU, и членовете на техните семейства, през първите три месеца от пребиваването им,
2. чужденците,
  - a) които нямат право на пребиваване
  - b) чието право на пребиваване се основава само на обстоятелството, че търсят работа, или
  - c) чието право на пребиваване произтича — самостоятелно или съвместно с правото на пребиваване по буква b) — от член 10 от Регламент (ЕС)

№ 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, 2011 г., стр. 1), изменен от Регламент (ЕС) 2016/589 (ОВ L 107, 2016 г., стр. 1),

както и членовете на техните семейства.

[...]

[...] ⁴Чрез дерогация от второ изречение, точка 2 чужденците и членовете на техните семейства получават предвидените в тази книга помощи, когато най-малко пет години обичайното им местожителство е на територията на Федерална република Германия; [...]

[...]

Член 7 от SGB II в редакцията му от 9 декември 2020 г. (BGBl. I, стр. 2855), в сила от 1 януари 2021 г.

Правоимащи лица

(1) [...]

[...]

[...] [съответства на редакцията, която е в сила до 31 декември 2020 г.]

² Такива помощи не получават:

1. чужденците, които не са заети или самостоятелно заети лица във Федерална република Германия и нямат право на свободно движение съгласно член 2, параграф 3 от Freizügigkeitsgesetz/EU, и членовете на техните семейства, през първите три месеца от пребиваването им,

2. чужденците,

а) които нямат право на пребиваване или

б) чието право на пребиваване се основава само на обстоятелството, че търсят работа

и членовете на техните семейства.

[...]

[...] [съответства на редакцията, която е в сила до 31 декември 2020 г.]

[...]

Член 23 от SGB XII в редакцията му от 22 декември 2016 г. (BGBl. I, стр. 3155), в сила до 31 декември 2020 г.

(1) ¹Чужденците, които фактически пребивават на територията на страната, имат право при условията на настоящата книга на помощи за покриване на разходи по издръжката, на помощи при болест, бременност и раждане, както и подпомагане в случай на нужда от чужда помощ. ²Това не засяга действието на разпоредбите на четвърта глава. ³В останалите случаи социално подпомагане може да бъде осигурено, когато това е оправдано с оглед на конкретните обстоятелства. ⁴Ограниченията по първо изречение не се прилагат към чужденци, които притежават разрешение за постоянно пребиваване или срочно разрешение за пребиваване и които възнамеряват да пребивават постоянно на федералната територия. ⁵Това не засяга действието на разпоредбите, съгласно които се изплащат или следва да се изплащат социални помощи, различни от посочените в първо изречение.

(2) [...]

(3) ¹Чужденците и членовете на техните семейства не получават предвидените в параграф 1 или в четвърта глава помощи, когато:

1. не са заети или самостоятелно заети лица във Федерална република Германия и нямат право на свободно движение съгласно член 2, параграф 3 от Freizügigkeitsgesetz/EU през първите три месеца от пребиваването им,

2. нямат право на пребиваване или правото им на пребиваване се основава само на обстоятелството, че търсят работа,

3. правото им на пребиваване произтича — самостоятелно или съвместно с правото на пребиваване по точка 2 — от член 10 от Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, 2011 г., стр. 1), изменен от Регламент (ЕС) 2016/589 (ОВ L 107, 2016 г., стр. 1), или

4. са влезли на територията на страната с цел да получават социални помощи.

[...]

[...] [ограничени помощи до напускането на страната, по правило за срок не по-дълъг от един месец]

⁷Чрез дерогация от първо изречение, точки 2 и 3 чужденците и членовете на техните семейства получават предвидените в параграф 1, първо и второ изречение помощи, когато пребивават на федералната територия от най-малко пет години без значително прекъсване; [...]

[...]

Член 23 от SGB XII в редакцията му към 9 декември 2020 г. (BGBl. I, стр. 2855), в сила от 1 януари 2021 г.

[...]

[...] [съответства на редакцията, която е сила до 31 декември 2020 г.]

(3) ¹Чужденците и членовете на техните семейства не получават предвидените в параграф 1 или в четвърта глава помощи, когато:

1. не са заети или самостоятелно заети лица във Федерална република Германия и нямат право на свободно движение съгласно член 2, параграф 3 от Freizügigkeitsgesetz/EU през първите три месеца от пребиваването им,

2. нямат право на пребиваване или правото им на пребиваване се основава само на обстоятелството, че търсят работа, или

3. са влезли на територията на страната с цел да получават социални помощи.

[...]

[...] [ограничени помощи до напускането на страната, по правило за срок не по-дълъг от един месец] ⁷Чрез дерогация от първо изречение, точка 2 чужденците и членовете на техните семейства получават предвидените в параграф 1, първо и второ изречение помощи, когато пребивават на федералната територия от най-малко пет години без значително прекъсване;

[...]

Член 8 ЕКПЧ [...]

(1) Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот [...]

[...]

Член 6 от GG [...]

[...]

[...] [закрила на брака и семейството, еднакви условия за родените в и извън брак деца]

Б. Преюдициалното запитване и релевантност на преюдициалните въпроси за решаването на спора

Действително съставът на първоинстанционния Sozialgericht (Съд по социалноосигурителни спорове) не е задължен да провежда производство по преюдициално запитване, тъй като решенията на Sozialgerichte могат да се обжалват пред Landessozialgericht (Областен съд по социалноосигурителни

спорове, Германия) и съответно пред Bundessozialgericht (Федерален съд по социалноосигурителни спорове, Германия). С цел ускоряване на производството и за изясняване на правния въпрос, чиито отговори са противоречиви в практиката на Landessozialgerichte (областни съдилища по социалноосигурителни спорове) съставът счита за необходимо още в рамките на първоинстанционното производство да отправи преюдициално запитване, за да може да се изясни от гледна точка на правото на Съюза дали такава национална разпоредба противоречи на член 18 ДФЕС, член 20, член 21, параграф 2, член 33, параграф 1 от Харта на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), Регламент (ЕО) № 987/2009, Директива 2004/38/ЕО или други разпоредби на правото на Съюза, посочени от Съда.

Съдебният състав отбелязва, че тълкуването на този правен въпрос в практиката на националните висши съдилища се различава съществено. [...] [Препратки към практиката на Sozialgerichte (съдилища по социалноосигурителни спорове), в която се потвърждава или съответно се отрича недопустима дискриминация по смисъла на член 18 ДФЕС, вж. препращането в решението на Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд, Германия)]. Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд) също посочва, че в практиката на Landessozialgerichte (областни съдилища по социалноосигурителни спорове) и в литературата е спорно дали член 11, параграф 1, единадесето изречение от FreizügG/EU в редакцията му, която е в сила до 23 ноември 2020 г. (от 24 ноември 2020 г.: член 11, параграф 14, първо изречение от FreizügG/EU) във връзка с член 28, параграф 1, първо изречение, точка 3 от AufenthG и член 18, първа алинея ДФЕС може да предостави право на пребиваване на родителя, който има родителски права върху непълнолетен гражданин на Съюза с право на свободно движение, поради това че придружава другия родител съгласно член 3, параграф 1, първо изречение от FreizügG/EU (BverfG (Федерален конституционен съд), решение от 4 октомври 2019 г. — 1 BvR 1710/18, [https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Downloads/DE/2019/10/rk20191004_1bvr171018.html] 2019, 27335, т. 12).

I. Правна уредба на Съюза

Според съдебния състав приложимите по делото разпоредби на правото на Съюза са: член 18 ДФЕС, член 20, член 21, параграф 2, член 33, параграф 1 от Хартата, Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност и Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки. Ако Съдът счита, че са засегнати други разпоредби на правото на Съюза, те трябва да се включат в предмета на преюдициалното запитване.

II. Релевантност на тълкуването на правото на Европейския съюз за решаването на спора в главното производство

Отправеният преюдициален въпрос е от значение за решаването на спора в производството. В случай, че на въпроса се отговори утвърдително, по същество жалбоподателят [...] ще има право на помощи — във всички случаи от раждането на сина им на 27 ноември 2020 г. Материалното право на пребиваване произтича от член 28, параграф 1, първо изречение, точка 3 от AufenthG и представлява право на пребиваване по смисъла на член 7, параграф 1, второ изречение, точка 2, буква b) от SGB II и член 23, параграф 3, първо изречение, точка 2 от SGB XII, което не се основава само на обстоятелството, че търси работа. Следователно съгласно досегашните обстоятелства жалбата в първоинстанционното производство ще бъде уважена частично. В случай, че отговорът на въпроса е отрицателен, съгласно досегашните обстоятелства жалбата следва да се отхвърли. Спорът има връзка с правото на Съюза, необходима за преюдициалното запитване, тъй като става дума за условията за изплащането на социални помощи на гражданин на Съюза, който след влизането си във Федерална република Германия предвид упражняването на родителските права иска да бъде приравнен на гражданите на страната, като се позовава на противоречието на националната правна уредба с правото на Съюза.

Възможност за обжалване:

[...]